

„Konflikt na Ukrajině není naší válkou. EU pořádá hon na čarodějnice,“ říká maďarská ministryně spravedlnosti - rozhovor (VIDEO)

- CZ24 News | 20. července 2022

MAĎARSKO: Konflikt na Ukrajině není naší válkou, prohlásila maďarská ministryně spravedlnosti Judit Vargová v exkluzivním rozhovoru pro CNN Prima NEWS. Budapešť se proto snaží od dopadů konfliktu co nejvíce distancovat, třebaže ruskou agresi jasně odsuzuje. Vargová v rozhovoru mluvila také o sporech Maďarska a Evropské unie nebo o zastropování cen.

Maďarsko je mnohými v Evropské unii považováno za černou ovci. Ale jak je to za zavřenými dveřmi při jednáních? Baví se s vámi ostatní kolegové normálně, nebo si říkají „to je ta zlá Maďarka, s ní se nebavíme“?

Právě jsme ukončili zasedání rady ministrů spravedlnosti a nic takového, co jste právě zmínil, jsem tam nepocítovala. Vůbec nejsme proti unii. Jsme kritičtí v určitých otázkách, o kterých si myslíme, že škodí společnému dobru a společné budoucnosti celého kontinentu. A právě proto bychom vždy rádi našim partnerům připomínali, proč toto společenství bylo založeno – co to znamená, že společně sdílíme výkon určitých pravomocí, ale také jsme členským státům ponechali některé pravomoce, které jsou podstatnou součástí suverenity.

Ale víte, že v Evropské unii platí dogma o stále hlubší a širší integraci?

Vzpomínáte si, proč Spojené království vlastně opustilo Evropskou unii. Problémem byl právě ten koncept stále užší unie. Myslím, že postoj Velké Británie, dokud byla členem, byl velmi dobrým kompromisem týkajícím se otázky, co je příliš mnoho Evropy a co je optimální Evropa. Vždy bychom si měli připomínat, kde se společenství dotýká základních suverénních otázek. Třeba když řešíme, s kým chceme žít, to je otázka migrace. Nebo ohledně pojetí rodiny nebo spousty otázek, které se týkají kulturní identity. Těch by se to nemělo dotýkat.

Není to náš konflikt. A chtěli bychom udělat všechno pro to, aby z něj naše země byla vynechána.

Vy ale hájíte v unii často menšinová stanoviska. Předpokládám, že to není jednoduché?

Náš evropský postoj vždy vychází ze zájmu našeho národa. Nejprve musíme definovat, jaký důsledek má každý návrh pro náš národ, pro naši zemi. Pak to formulujeme, abychom našli spojení a snažíme se postupovat společně. Proto je spolupráce Visegrádské čtyřky velmi důležitá. V praxi funguje velmi dobrá pragmatická spolupráce. Média to ale často vykreslují jinak. Maďarsko častokrát není se svým názorem samo. Problém je v tom, že ne všechny vlády mají tak velkou legitimitu, jako má vláda maďarská. My máme dvoutřetinovou většinu. Věřte mi, že na chodbách často slyším od kolegů, že máme jejich podporu, ale samozřejmě ne vždy to mohu říct nahlas. Každopádně to, co děláme, je především pro Maďarsko.

Ale nyní v době války na Ukrajině vidíme, že i mezi zeměmi Visegrádské čtyřky existují rozdíly. Česká republika, Polsko i Slovensko vyzbrojují Ukrajinu a také dovolují přesun

vojenského materiálu přes své území. Maďarsko nevyzbrojuje Ukrajinu ani nedovoluje přesun vojenského materiálu. Proč?

Máme jasnou pozici od vypuknutí války. Především odsuzujeme ruskou agresi a vždy jsme stáli za evropským stanoviskem. Vždy jsme stáli na straně těch, kteří trpí a jsou napadáni. Pokud jde o dlouhodobé strategické uvažování, vidíme, že to není náš konflikt a chtěli bychom udělat všechno pro to, aby z něj naše země byla vynechána.

A co covid a postcovidová situace?

To je složitá situace, protože i před válkou hrozil nárůst cen energií. To jsme také viděli na konci loňského roku. S válkou se všechno jen zrychlilo a ještě více prohloubilo.

Vy jste se v Maďarsku rozhodli zastropovat ceny plynu.

Ano, zastropovali jsme také cenu pohonných hmot, nafty a benzínu.

Je to stále 480 forintů za litr (přibližně 29 korun, pozn. red.)?

Ano, tolik jsem tuhle platila na čerpací stanici.

To by čeští pravicoví politici považovali za takřka socialistický recept. Jak to v praxi funguje, když litr pohonných hmot stojí na čerpací stanici 480 forintů, ale jeho tržní cena je 700 forintů?

Jsme připraveni z právního i rozpočtového hlediska. Vyhlásili jsme nouzový stav, přesněji řečeno stav ohrožení. V Maďarsku to znamená, že vláda má k dispozici zvláštní nástroje, aby mohla rychle a velmi účinně přijímat rozhodnutí k řešení ekonomických a humanitárních důsledků války. Války, která je v naší přímé blízkosti, protože Maďarsko s oblastí válečného konfliktu přímo sousedí. Tato právní možnost jasně ukázala, že vláda musí zakročit.

Také jsme upravili rozpočet, vytvořili jsme dva velké fondy. První je fond vojenské obrany, druhý fond má za cíl snížit ceny komunálních služeb pro domácnosti a účty za energie. Dali jsme všechny rezervy a to, co můžeme přenastavit a přerozdělit v rozpočtu, dohromady, abychom měli dostatek finančních nástrojů. Abychom pomohli našim domácnostem. Náš základní princip na začátku války byl takový, že nenecháme maďarské občany a maďarské domácnosti za tuto válku platit. Jsou tu odvětví, která na válce vydělávají, takže je logické, aby ten extra zisk, který tam je, šel do zmíněných fondů.

Kterých sektorů ekonomiky se to týká?

Například bankovního sektoru, můžete se podívat na seznam, je velmi podrobný. Také například společností s pohonnými hmotami.

A čerpací stanice tedy prodávají benzín za nižší než tržní cenu?

Ano, pomáháme jim vyrovnat a sdílet tu zátěž, kterou ale nenesou domácnosti, protože v tom je ten základní princip. Jsou čtyři hlavní pilíře, jak bránit společnosti a domácnosti před důsledky války. Nedopustíme, aby se snížila kupní síla důchodů, nedopustíme, aby se snížil náš velmi cenný a jedinečný systém podpory rodin. Nedopustíme, aby se snížila zaměstnanost, kterou jsme měli, a nedopustíme, aby se snížily ceny veřejných služeb. Zastropovány jsou pohonné hmoty, úrokové sazby, ceny základních potravin a také účty za energie pro domácnosti. To vše dohromady musí udržet inflaci na úrovni nejméně pěti až šesti procent.

Pomáhá to?

V Maďarsku máme prognózu růstu HDP čtyři až šest procent. Příjmy státu se zvyšují. Dokázali jsme kontrolovat, stabilizovat, a dokonce snížit státní deficit. A také výši státního dluhu. To jsou ty stabilní pilíře, plus ještě cenové stropy, na kterých můžeme postavit možná zvláštní středoevropský způsob řízení nebo zvládání krize.

Právní stát je módní slovo. Evropský parlament ho používá k honu na čarodějnice.

Mluvila jste o tom, že pomáháte udržet ceny energií a základních potravin tak, aby se to nedotýkalo domácností. To musí stát ale hodně peněz. Stačí ty zisky z daně na extra profit? Na to, aby toto pokryly?

Ano, my jsme to počítali. Upravujeme a navrhujeme i rozpočet na příští rok s ohledem na to, abychom tyto dva fondy, které jsou nezbytné pro řešení hospodářských důsledků, shromáždili. Ale, jak jsem řekla, například investice mají stoupající tendenci, takže vidíme tyto stabilní pilíře.

Jaká je ta definice mimořádného zisku? Jaký musí být rozdíl mezi běžným ziskem a mimořádným ziskem?

Víte, já nejsem ekonom, možná by na to byl vhodnější jiný ministr. Víte, co to je zisk, když se očekává v normálním podnikatelském scénáři. Takže zisk, který jde vlivem okolností nad rámec tohoto normálního podnikatelského scénáře, to by mohla být definice. Ale to je na daňovém specialistovi, aby to definoval vhodněji.

S tím ale nejsou úplně všechny společnosti srozuměny, že?

Jsou některé společnosti, které se těmto opatřením brání. Chtěli bychom vyslat vzkaz všem společnostem, že v této době by měli odevzdat svůj spravedlivý podíl, abychom před ekonomickými důsledky války ochránili občany. Je to spravedlivý podíl.

Aerolinky Ryanair označily ten zákon o extra profitu za idiotský, pokud si dobře vzpomínám.

Ano. A podívejme se na ten jazyk, co používají.

V loňském roce zablokovala Evropská komise Maďarsku prostředky na postcovidovou obnovu. Jak je to s těmi prostředky nyní? Jsou stále ještě zablokované, nebo už jsou na cestě do Maďarska?

Jsme v neustálém jednání. To se z médií ne vždy dozvíte, ale naše úřady jsou ve velmi úzkém kontaktu a dialogu. Jen bych zopakovala, že kdykoliv jsme měli odbornou nebo skutečně právní disharmonii s Evropskou komisí, vždy jsme se dokázali dohodnout.

Jaký je současný stav sporu mezi Maďarskem a Evropskou komisí ohledně právního státu v Maďarsku? Protože tady je ve hře možná blokáce dalších peněz pro Maďarsko.

Ve skutečnosti je to velmi složitá otázka, protože právní stát je dnes módním slovem. Bohužel Evropský parlament tento nástroj používá, jako by to byl hon na čarodějnice – jako politický nátlak na některé členské státy, což jsme vždy odmítali. Ale kdykoliv byla možnost, kdy Komise vedla skutečnou právní diskusi a dospěla ke skutečnému právnímu řešení a dohodě, vždycky mohly být implementovány rozsudky soudního dvora.

A nakonec nepochitická otázka. Vy jste nejen politička, ministryně, ale také manželka a matka. Máte tři děti. Jak zvládáte skloubit péči o rodinu a děti s tak náročnou funkcí?

To je každodenní výzva. Naučila jsem se to v Bruselu, když jsme tam žili bez prarodičů, protože ti zůstaly v Maďarsku. Naučila jsem se, jak úspěšně zvládnout příštích 24 hodin se třemi dětmi i tehdy, když byly miminka a já je kojila a běhala s nimi do školky. Dnes je to mnohem snazší, protože jsou větší a samostatnější. Jsem také velmi vděčná, protože mám dobrou rodinu, podporují mě stejně jako můj manžel. Mám i skvělé kolegy. A já jsem velmi dobrá v tom, že se umím rozdělit o své úkoly.